

Neděle 20.10.2024

Kázání: Římanům 2,1-4

Sestry a bratři,

jsme tu pozváni k rozhovoru. K takovému rozhovoru, který nás někam posune, spustí proces: aha, tak to je se mnou. Způsob, jakým apoštol Pavel píše tyto řádky, připomíná sdílení konkrétního problému mezi dvěma lidmi. Osobní, důvěrný rozhovor na citlivé téma. A my se můžeme do toho vžít a zasnít se, že jde o nás. Vždyť Bůh nikdy nemluví do větru, ale přímo k nám, ať se jedná o povzbuzení nebo pokárání.

Jako účastníci rozhovoru teď slyšíme na svou adresu něco, co si neuvědomujeme a neradi si připouštíme. „Nemáš nic na svou omluvu, když vynášíš soud.“ Takhle náš partner v dialogu pojmenoval problém. Takhle příkrá slova slyšíme od někoho, kdo o nás něco ví. Řekl bych, že se nám to nelíbí, takhle nastavený obrázek je nepříjemný. Vždy, když slyšíme kritiku, snažíme se hájit, vysvětlovat, omlouvat. Ale zaplat' pánbůh, že máme někoho, kdo vystihne, jak na tom jsme, kde ujíždíme, kde nás tlačí bota. Pohled zvenčí nám poskytne pravdivější obraz, než ze strany těch, kdo nás jen chlácholí, poklepávají po ramenou a utvrzují nás, že žádný problém není. A my pak fičíme dál v zajetých kolejkách, aniž bychom se sebou něco udělali.

Moudrý hlas zvenku nás dokáže přibrzdit a přenastavit pohled na sebe i na druhé. Je dobré takovému hlasu naslouchat, už kvůli nám samým. A něco v tom, díky Bohu děláme. Asi před deseti lety se v naší církvi začala používat supervize: sdílení zkušeností v uzavřené skupince, poskytující sebereflexi a zpětnou vazbu. Zvláště v pomáhajících profesích, včetně farářské je to velkou oporou a pomocí. Jinde mají zavedenou zpověď, i ta může přinést velký užitek. My ji přenecháváme katolíkům, nicméně Martin Luther ji kdysi doporučoval ponechat. Když nám na něčem záleží, něco nás trápí, něco jsme pokazili, pak jdeme za někým, abychom si vyličili srdce a třeba dostali radu a podporu. K takové zpovědi patří vyznání vlastního selhání, touha po duchovním občerstvení a z Boží strany ujištění o odpuštění. Právě k tomu takový zpovídající rozhovor vede: abychom slyšeli, co nám Bůh vzkazuje do našich zápasů a jak do nich vstupuje.

Přečtený oddíl z epištoly Římanům je takovým fiktivním rozhovorem mezi dvěma protějšky. Pavel nejprve shrnuje, co je adresováno jedné straně: „Tím, že soudíš druhého, odsuzuješ sám sebe.“ Můžeme to vztáhnout na sebe. Možná si nepřipadáme, že je to náš případ, náš problém. Ale podívejme se na prostředí ve společnosti, ve které žijeme, jak je nastavené: neustále se porovnáváme, vymezujeme, posuzujeme, odsuzujeme. Možná proto je slovo soud, soudit v našem textu tolikrát, aby nás trklo, jak jsme tím zapleveleni, často nevědomky a neúmyslně. Soudit někoho, to často znamená překotně někoho vyhodnotit a onálepkovat. Ten je divněj, hloupej, naivní. Takový unáhlený soud je předsudek. Dochází k nim často ani ne ze zlé vůle, ale jen proto, že si nedáme práci se víc zajímat o dotyčného člověka. Spolu bychom mohli uvést desítky příkladů. Zmíním jeden, v podobě krátkého příběhu.

Mladá žena nastoupila do dětského domova jako začínající vychovatelka. Těšila se na to, jak bude vlídná, stane se důvěrníci dětí a laskavou tetou. Pak se přihodilo, že jeden kluk se začal prát, řídit a ona na něj začala křičet. Neskutečně ji to vytočilo a podle toho to ten kluk od ní slíznul. Ani se s ním pak nemohla bavit. Zařadila si ho mezi darebáky. Když to později

vyklopila ředitelce domova, ta jí pověděla, co se stalo: Ten chlapec měl jet na Vánoce k dědovi a strašně moc se těšil. Dědeček je nemocný, vzít si vnuka k sobě nastalo nemůže, ale na Vánoce se domluvili, že je stráví spolu. A teď se stalo, že dědečka odvezli do nemocnice a chlapec tedy musí zůstat v domově celé Vánoce. On není zlý, je jen zoufalý. Bojí se, že děda zemře a on bude na světě sám.

Kolikrát si myslíme, že je někdo zlý, zvláštní, pitomý, nešikovný, jenomže si to myslíme jen proto, že nevíme, co za tím je. A tak posuzujeme, odsuzujeme, nálepkujeme. A možná jsme to někdy pocítili i na sobě.

Je to, jako bychom posuzovali obal bez obsahu. Nevíme, co je uvnitř, kdybychom to věděli, pochopili bychom mnohem víc, než jen podle zevnějšku. Jenomže povrch vidíme na první dobrou, s tím se spokojíme a nedáme si práci jít dál či hlouběji. Na tom je založené současné předávání informací, které se na nás sypou zleva, zprava, při jejich vstřebávání dáme na první dojem, nebo na první emoci, kterou to vzbudí. Je jich navíc takový balík, že ani nemáme šanci je všechny vyhodnotit. A jelikož cílí více na naše emoce než rozum, ovlivňují nás víc, než si uvědomujeme. A pak se snadno vymezujeme jedni proti druhým, vynášíme soudy, místo argumentace létají pomluvy nebo nadávky, nebo místo slova nastane mlčení, když spolu přestaneme komunikovat. Tím je naše a nejen naše společnost postižená. A každého z nás ovlivňuje.

A do toho Pavel pouští slova o bohatství Boží dobroty, shovívavosti a velkomyslnosti. Bůh nesoudí, nemlčí ani nestojí stranou, ale zve nás k rozhovoru. K popovídání s ním, s druhými, se sebou. Boží dobrota nás vyprošťuje z toho, že nekroužíme jen kolem sebe a v sobě, že se jen neporovnáváme a nevyrovnáváme jeden s druhým, ale dobrotou přemáháme zlo. Možná se to nezdá, ale dobra je víc než dost. Pavel píše přímo o „bohatství Boží dobroty“. Bůh je bohatý (to možná i etymologicky souvisí), štědrý v dobrotě, shovívavosti a velkomyslnosti. Takový je Bůh. A s tím jde za námi, tím nás chce naplnit a proměnit. Neděje se to kouzelným mávnutím. Ježíš není mesiáš v tom smyslu, že by přišel měnit svět. On přichází, aby něco udělal se mnou, s námi osobně. „Boží dobrotivost tě chce přivést k pokání.“

To byla už první Ježíšova výzva na veřejnosti: „Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ (Mk 1,15) To je nabídka Boží dobroty. Pokání znamená zastavit se na své cestě, netrvat na sobě samém, obrátit se k Bohu. Dát do závorky své nároky a představy a vystavit se Boží dobrotě, Boží přejnosti, jeho vůli. To je Boží jednání s každým osobně. Ale můžeme si to dát do souvislosti s celým sborem, s debatami nad rozvojovým plánem, s představami, jak dál budovat naše společenství. Jak pokračovat a dotahovat naše snění do skutečnosti. Jakou strategii zvolit? Jaké prostředky použít? Máme jako církve svobodu, máme i dost peněz, tak co s tím a jak dál?

V této souvislosti možná nově slyšíme výzvu: „Neuvědomuješ si, že dobrotivost Boží tě chce přivést k pokání?“ Tedy k obrácení k Bohu, k jeho dobrotě, k poznání, že budeme moci něco nabídnout tehdy, když sami sebe nabídneme Bohu. Žijeme z jeho dobroty a to ona nás naplňuje, motivuje, vysílá, dává požehnání.

Pokání je odvrácení od povrchního souzení k dobrému žehnajícímu Bohu. Ke hledání dobra v nás i v lidech vedle nás, blízkých i cizích. Slovo dobrota se v řečtině řekne chréostos. Dovolují si z toho odvodit, že všude, kde se s ní setkáme, my osobně i celé společenství, tam je Kristus. Amen

